

Moje življenje

1.: V knjigi Moje življenje je zajetih 11 črtic (Njena podoba, Svet obhajilo, Na peči, Desetica, Mater je zatajil, Večerna molitev, Tuja učenost, Skodelica kave, V tujini, Naš laz ter Njen grob), ter ena obširnejša pripoved z več črticami (Moje življenje).

2.: Glavni junak vseh črtic je Ivan Cankar, imenovan tudi Jože ali Janez. Bil je zelo čustven in veren. Za vsak greh se je pošteno kesal, saj je takoj uvidel, da ni naredil prav. Ta njegova tenkočutnost se je pokazala predvsem v petem poglavju, ko mu je neki gospod dal groš. Ivan je vedel, da bo ob prihodu domov z novim svetlim grošem mati razveselil, vendar se ni mogel upreti dateljem iz stojnic. Kupil jih je, nato pa takoj ob prihodu domov vse povedal materi. Za dejanje mu je bilo resnično žal. Velikokrat je s svojimi dejanji užalil mater, za kar mu nikoli ni bilo vseeno. Njegova največja želja je bila, da bi odšel v Ljubljano. Mesto se mu je zdelo polno dobrote in veselja. V svojem življenju je bil velikokrat prevaran. Predvsem doma (Pehar suhih hrušk), mnogokrat pa tudi v šoli (Vrhniška šola).

3.: V vsaki izmed zbranih črtic, pisatelj opisuje svojo mater, kot spoštovanja vredno osebo, z mnogo izkušnjami. Hvaležen ji je za vse kar je storila zanj in za vso njemu podarjeno ljubezen. Vedno kadar jo opisuje, uporablja nežne in lepe besede. Opisuje njen obraz z nasmeškom na ustih, kljub trpljenju, ki ga je prestala. Celó ob smrti, jo opisuje z navideznim nasmeškom, na belem obrazu. Velikokrat kot prisposodbo k belemu obrazu, uporabi besede "kakor iz belega kamna izklesan". Njen nasmeh si predstavlja kakor užitek v počitku po dolgem in naporem življenju. V njegovih opisih, je mati sključene postave, z rahlo nasmejanimi ustnicami. Obraz pa kljub bledosti izraža toplino in ljubezen.

4.: Svojo mladost opisuje kot mladost polno sreče, radosti ter smeha. Vedno kadar se v poznejših letih spomni nanjo, mu je hudo, ker je že minila, hkrati pa je vesel, da je potekala tako veselo in nasmejana.

5.: Okoliški fantje, med njimi tudi Ivan, so se velikokrat zbirali po mostom Ljubljance, kjer so delali vse mogoče reči. Reka je na obe strani mosta naplavila veliko zavrženih stvari, ki so jih fantje znali uporabiti. Naprimer star in polomljen lijak, obroč kolesa, preluknjana ponev, počeni lonci, vilice z manjkajočimi klini, prazna denarnica, itd. Dnevno so se zbirali od vročih poletnih dni, ko je Ljubljana upadla, pa do prvih jesenskih nalivov. Igrali so se, pekli kapeljne, ter se naučili veliko koristnega. Prav zato, so mesto pod mostom Ljubljance poimenovali Enajsta šola pod mostom.

6.:Ko so Ivana dali v pravo šolo, se mu je le ta zdela pusta in neprijazna, srepogleda zato, ker je bil od prejšnje šole navajen belega produ, razbitih loncev, luknjastih ponev, ter drugih neuporabnih in starih reči. Teh pa v pravi šoli ni bilo, zato ta kraj Ivanu ni bil niti malo všeč. V enajsti šoli so hodili okrog v starih in strganih oblačilih, ter jim ni bilo mar kako so oblečeni. V tej novi in pravi šoli, pa je Ivan moral nositi nove in prevelike obleke, v katerih se ni dobro počutil.

7.:Pisatelj v mnogih črticah govori o svojih grehah, s katerimi je užalil predvsem mater. Te grehi se mu zdijo kot nekaj najgršega in najbolj ponižnega, saj je z njimi prizadel mati, ki jo je imel tako zelo rad. Vedel je da je mati prestala že veliko hudega in je ni želel še bolj užaliti. Vendar pa je prav to velikokrat storil, zato si je ta dejanja predstavljal kot najhujše grehe sveta. Pravi, da o takšnih grehah sodi srce, ter da je najhujši greh tisti, katerega srce najbolj obžaluje.

Sama menim, da je prav, da pisatelj obžaluje svoja dejanja, ki so prizadela mater, saj se je v črticah videlo, kako zelo jo ima rad, zato ni bilo prav, da jo je prizadel. Bilo pa mi je všeč, da ji je svoja dejanja takoj povedal in se iskreno opravičil (groš zamenja z dateljnim), čeprav mati za dogodek sploh ni vedela.

8.:Pri Ivanu doma so bili dokaj revni, zato jim je že čisto malo denarja zelo veliko pomenilo. Ivan je nekega dne od neznanca prejel groš. Bil je zelo vesel in očaran, ter najprej ni vedel kaj naj z njim. Globoko v sebi je vedel, da se bo mati močno razveselila, ko bo groš prinesel domov, zato je odhitel proti domu. Tekel je mimo stojnic, na katerih so med drugim prodajali tudi sveže dateljne, katerim se ni mogel upreti. Ko jih je kupil, je bil nase tako jezen, da je vrečko polno dateljev vrgel v vodo, ter si umil roke, da bi za njimi zabrisal vse sledi. Sam sebe je tako na nek način kaznoval, saj je po svoji krivdi ostal brez groša, pa tudi brez dateljev. Ko je prišel domov je vse takoj povedal materi, saj ga je močno pekla vest. Mati je z rokami zakrila obraz, ter pričela jokati. To je bila še druga kazen za Ivana, saj nikoli ni hotel, da mati joče, posebej pa ne zaradi njega samega.

9.:

I

Črtica se dogaja okoli leta 1879. Tistega leta, je Ivanovi družini pogorela hiša. S sestro sta odšla do tete Micke, kjer so bili tudi oče, mati, ter bratje in sestre. Črtica opisuje tudi t.i. mesarjeve klade, na katere so otroci tako radi hodili, pa so jim starejši to vedno vnaprej prepovedovali. V črtici je opisana tudi Enajsta šola pod mostom in dogodivščine, ki so jih v njej doživljali (Šimčev Lojze je našel denarnico). Ivan je nekega dne skoraj utonil, ko ga je rešil Jurčev hlapec. V zgodbi nastopajo: Ivan, Ivanova sestra, ostali člani družine, teta Micka, Šimčev Lojze, Jurčev hlapec. Kraj dogajanja: Na Klancu (pogorela hiša), pod mostom Ljubljaničnice (Enajsta šola), pri sosedu mesarju (mesarjeve klade).

II

Črtica se dogaja okoli leta 1882, ko je Ivan pričel hoditi v pravo šolo. Z njo ni bil prav nič zadovoljen, saj je bil navajen Enajste šole, kjer je bilo bolj sproščeno in nasmejeno ozračje. Že prvi dan je na poti v šolo padel v rumeno lužo ob cesti, ter mu je brat pomagal in ga pospremil nazaj domov. Opisan je tudi incident z učiteljico, ki mu je po Ivanovem mnenju postavila prelahko vrašanje, zato je moral k nadučitelju, kjer je bil kaznovan. V zgodbi nastopajo: Ivan, njegov brat, učiteljica, nadučitelj. Kraj dogajanja: Vrhnika (šola na Vrhniku)

III

Črtica se dogaja okoli leta 1880. Ivanova starejša sestra Karolina, je rekla bratu, naj se splazi za omaro, ter vzame hruške, ki jih mati skriva v zaklenjeni omari. Ivan je to tudi storil in tako sta se kmalu oba sladkala s težko pridobljenimi hruškami. Mati je zvečer otroke spraševala kdo jih je ukradel in Lina je pokazala na Ivana. Ni bil kregan, vendar ponižan, saj je mati pričela jokati zoper njega. V zgodbi nastopajo: Ivan, njegova sestra Lina, mati Neža. Kraj dogajanja je Vrhnika (domača hiša).

IV

Črtica se dogaja v pisateljevem otroštvu, v času pred veliko nočjo. Otroci so se zelo radi pogovarjali ob temnih zimskih večerih. Cankarjevi otroci so sedeli na peči ter si pripovedovali razne zgodbice. Ivan je pomislil na tri otroke iz Mavsarjevega hriba, ki so po hribu bosonogi nosili jabolka. V zgodbi nastopa samo Ivan, ki razmišlja o treh otrocih. Kraj dogajanja: Vrhnika(domača hiša – na peči).

V

Črtica se dogaja okoli leta 1883, ko je Ivan končal drugo šolsko leto. Postal je ministrant in neki gospod mu je dal groš. Ivan je bil zelo vesel ter se ni mogel upreti dateljem, ki so jih prodajali na tržnicah. Kupil jih je in zanje plačal cel groš. Že takoj ko je enega okusil, mu je postalo žal, ter je kupljeno polno vrečko dobrot vrgel v vodo. Tako je ostal brez vsega. Doma je zaradi slabe vesti vse povedal materi, ki je hitro planila v jok. Nastopajo: Ivan; gospod, ki mu je dal groš; mati; trgovka na stojnici. Kraj dogajanja: Vrhniška cerkev, domača hiša.

VI

Črtica se dogaja okoli leta 1886. Takrat je Ivan odšel k prvemu obhajilu. Pri sveti maši je držal svečo postrali, tako da je njegovemu predniku vosek kapljal na hrbet. Ko je to Ivan ugotovil se je le zasmel. Molitvice pri maši je le govoril, zraven pa je mislil na druge stvari. Tega greha se je pozneje zavedel in bilo mu je hudo. Nastopajo: Ivan; sošolec, ki je sedel pred njim. Kraj dogajanja: cerkev svetega Pavla na Vrhniku

VII

Črtica se dogaja okoli leta 1885, ko je umrl Ivanov dedek. Pisatelj opisuje srečanja s smrtjo. Drugo srečanje je bilo, ko je odšel k sosedu, dojenčku po imenu Jurček. Bil je sam v sobi brez

staršev. Ko je Ivan prišel do njega, je videl, da se Jurček sploh ne premika, ter da je mrtev. Po poti nazaj je srečal soseda, kateri je sporočil žalostno novico. Tretjič se je s smrtjo srečal, ko se je sredi ceste splašil konj, ki je kmalu samo omahnil z glavo in mrtev padel na tla.

Nastopajo: Ivan, njegov dedek, Jurček, soseda, konj. Kraj dogajanja: Vrhnika, cesarska cesta.

VIII

Črtica se dogaja v pisateljevem otroštvu, leta 1887, ko je bil 21. Junija dan sv. Alojzija. Ivan je ves čas sanjal, da bi šel v Ljubljano za dalj časa, ali pa samo na ogled. Med proslavo, ko je recitiral pesem, je ves čas mislil na Ljubljano. Skoraj neprisebno je govoril pesem, in ko je končal je neka gospa zavpila "tega pa dajmo v Ljubljano!" Po tistem dnevu je nekaj časa ležal v postelji, saj so vsi mislili, da je bolan. V zgodbi nastopajo: Ivan, gospa iz proslave. Kraj dogajanja: Nad Logom

IX

Črtica se dogaja v času Ivanovega šolanja. Sovražil je šolo tako močno, da ga je mati peljala k zdravniku. Ta pa je rekel, da naj bo Ivan vrtnar in naj ne hodi v šolo. Tako je tudi bilo in Ivan je služil kruh kot vrtnar. V zgodbi nastopajo: Zdravnik, Ivan, mati. Kraj dogajanja: Retovje, Močilnik.

X

Črtica se dogaja v Ivanovem otroštvu, v poletnem času, ko dozori štrbonclji, katere je pesnik zelo rad opeval in jih dajal v rime, saj so mu bile šolske pesmi dolgočasne. Oče mu je vedno nosil knjige, ki jih Ivan ni razumel, pa jih je vendarle bral. Nekega dne, je Ivan odšel v Retovlje, kjer je videl dva človeka, ki sta se poljubljala. Sklepal je, da o takšnih ljudeh govorijo knjige, ki mu jih nosi oče. Zvečer je slišal pogovor med očetom in mamo, ter se še dolgo v noč spraševal česa ne razume. Nastopajo: Ivan, moški in ženska, mati, oče. Kraj dogajanja: Retovlje, domača hiša.

XI

Črtica se dogaja okoli leta 1888, ko se je Ivan vpisal na ljubljansko realko. Opisuje njegovo poslavljanje od domačih, ob selitvi v Ljubljano. Hudo mu je, ker se prej ni bolj zanimal za domače, ter za pokrajino tu okrog. Zato se mu zdi, da mu hribi očitajo njegovo nehvaležnost. Nastopajo: Ivan, mati. Kraj dogajanja: domača hiša (Vrhnika)

XII

Črtica se dogaja leta 1888, na predvečer selitve v Ljubljano. Materi in očetu selitev ni všeč. Ivan opisuje njuno trpljenje. Pove, da nekateri grehi niso zapisani v katekizmu in da je sam storil kar nekaj takšnih. Zvečer, ko ni mogel zaspati, je do njega prišla mati in ga pokrižala. Tako je v trenutku zapal. Zjutraj pa je imel od solz moker obraz. Nastopajo: Ivan, mati, oče. Kraj dogajanja: domača hiša (Vrhnika).

XIII

Črtica se dogaja okoli leta 1888, na dan Ivanovega odhoda v Ljubljano. Zjutraj ga mati zbudi, da skupaj odideta na voz, ki čaka pred hišo, ter se odpeljeta v Ljubljano. Opisuje Ivanovo zadnje poslavljanje, ter njun odhod. Nastopajo: Ivan, mati, voznik. Kraj dogajanja: Vrhnika, cerkev sv. Lenarta, Ljubljana.

XIV

V tej črtici, pisatelj opisuje svoje občutke ob že napisanih črticah. Svetuje nam, naj vsak napiše potek svojega življenja, pa bo videl koliko je naredil dobrega in koliko slabega. Črtica nima posebnega kraja dogajanja, niti ne časa. Nastopa le Ivan ob svojem razmišljanju.

NJENA PODOBA

Črtica se dogaja okoli leta 1897, ko je Ivanu umrla mati. Gledal jo je na smrtni postelji in jo skušal narisati, da bi si jo za vedno vtisnil v spomin. Opisuje njen blede obraz z nasmeškom na ustnicah.. Po nekaj letih na Dunaju, ko hoče zopet osvežiti spomin ob pogledu na narisano sliko matere, ugotovi, da je ta že popoloma zbledela in da se komaj še razločijo poteze na obrazu. Tedaj je zaprl oči in ugotovil, da jo ves čas nosi v spominu, ter da ne potrebuje slik, da bi se je spomnil. V črtici nastopa le Ivan, dogaja pa se na Dunaju, ter na pogrebu matere.

SVETO OBHAJLO

Črtica se dogaja v pisateljevem otroštvu, v času večerje. Otroci iz Cankarjeve družine sedijo za mizo in čakajo mati, da prinese kos kruha za večerjo. Mati ni bilo zelo dolgo, ko pa je končno prišla, je vstopila tiho in ponižno. K sebi je držala kos kruha in se jim proseče opravičevala za zamudo. Tedaj so otroci videli njeno požrtvovalnost. V zgodbi nastopajo: Cankarjevi otroci Ivan, Hanca, Francka,...; mati. Kraj dogajanja: domača hiša (Vrhnika).

NA PEČI

Črtica se dogaja zvečer ob mraku, ko so Cankarjevi otroci sedeli na peči ter se pogovarjali o prešcah, božiču, veliki noči,.. Sredi najbolj vnetega pogovora je v sobo vstopila mati. Vsi so obmolknili in tišina se je razlegala po celotnem prostoru. V zgodbi nastopajo: Cankarjevi otroci, mati. Kraj dogajanja: domača hiša (Vrhnika).

DESETICA

Črtica se dogaja okoli leta 1889, ko je bil Ivan star trinajst let. Hodil je v tretji letnik realke, ko mu je mati poslala pismo. Med odmorom, je do Ivana prišel tovariš in mu pismo izročil. Ivan ga je z zanimanjem odprl in videl materin napis: "ljubi sin!". Zraven napisa je bila priložena še desetica. Bil je zelo vesel, saj je videl, da se je v težkih dneh mati spomnila nanj. Nastopajo: Ivan, tovariš. Kraj dogajanja: Ljubljana (realka).

MATER JE ZATAJIL

Črtica se dogaja okoli leta 1889. Ivan je hodil v tretji razred realke, ko ga je na šoli obiskala mati. Obuta je bila v prevelike škornje in oblečena slabo in kmečko. Ivan se je sramoval, zato je hitro in neopazno odšel v svoje stanovanje. Mati je pričelo skrbeti zanj in odšla je pogledat, če je že odšel domov. Prišla je v njegovo stanovanje in sta skupaj preživela popoldne. Mati je odšla domov, Ivanu pa je greh ostal v srcu. Nastopajo: Ivan, mati, sošolci. Kraj dogajanja: Ljubljana.

VEČERNA MOLITEV

Črtica se dogaja okoli leta 1896, ko je bil Ivan star 20 let. Pri desetih letih je vsak dan molil in bil precej bolj veren, kot pa deset let kasneje, ko mu je zbolela mati. Takrat je po dolgem času zopet pričel moliti in prositi Boga, da bi mati ozdravela. Njegova želja ni bila uresničena, zato je imel občutek, da je Bog prelomil obljubo. Nastopata: Ivan, mati. Kraj dogajanja: domača hiša (Vrhnika).

TUJA UČENOST

Črtica se dogaja okoli leta 1889, ko je Ivan dopolnil 13 let. Poleti. Ivan je prišel domov s polnim kupom knjig v nemščini. Ponoči se je zbudil in videl mati, ki te knjige skrbno in malo zmedeno prebira. Nič ni razumela, Ivan pa ji je pojasnil, da je to tuja učenost. Mati je spredvidela, da je ta učenost Ivana pokvarila, saj ne živi več po božjih načelih. Nastopata: Ivan, mati. Kraj dogajanja: domača hiša (Vrhnika).

SKODELICA KAVE

Črtica se je dogajala okoli leta 1897. Ivan je prišel domov in si postlal v senu, kjer je prebil dneve in noči. Nekoč si je zaželel črne kave, vendar je vedel, da je želja zaman, saj pri hiši nimajo niti za kruh. Vendar je mati želela razveseliti svojega sina in mu je z ogromnim nasmeškom na obrazu prinesla skodelico črne kave. Ivan pa jo je ostro zavrnil. Za dejanje mu je bilo takoj žal, zato je popil kavo, vendar užalil mati. Nastopata: Ivan, mati. Kraj dogajanja: domača hiša (Vrhnika).

V TUJINI

Črtica se je dogajala sredi poletja leta 1899. Ivan je bil na Dunaju, sam in reven. Tudi najemnine za stanovanje ni mogel plačati. Žalosten se je sprehajal po mestu in med pitjem vode skoraj padel v vodnjak. Bil je čisto na tleh. Želja, da bi videl materin obraz se mu je za trenutek uresničila. Nastopajo: Ivan, neznanec pri vodnjaku. Kraj dogajanja: Dunaj.

NAŠ LAZ

Črtica se dogaja leta 1897, ko je Ivanu umrla mati. Pisatelj opisuje materino željo tik pred smrtjo, da bi dobili nazaj svoj laz, ki so ga izgubili pred nekaj leti. Do tedaj je mislil, da je materi za laz vseeno, vendar je tedaj ugotovil, da je bila nanj zelo navezana, ter da ji je hudo. Nastopata: Ivan, mati. Kraj dogajanja: domača hiša (Vrhnika).

NJEN GROB

Črtica se dogaja jeseni leta 1903, ko je Ivan zopet obiskal Vrhniko. Odšel je na pokopališče vendar ni več vedel kje leži njegova mati. Najprej je menil, da ga bo poklicala, vendar ni slišal nobenega glasu. Tudi mimoidoči niso vedeli za ta grob. Nazadnje ga je le našel in se zatekel tja ob najtežjih trenutkih. Nastopajo: Ivan, mimoidoči (cerkovnik, znanci). Kraj dogajanja: Vrhniško pokopališče.

10.: Vrhnika pisatelju pomeni dom in otroštvo. Težko se je ločil od nje in od svojih domačih, čeprav si je vedno želel v Ljubljano. Sprva se mu je zdela selitev v Ljubljano kot nekakšna bajka. Vendar pa se je dan selitve vse hitreje približeval, in vedno bolj tesno mu je bilo pri srcu. Ko se je poslavljaj od domačih, se mu je zdelo, kot da jih je šele sedaj spoznal, saj so se mu prej zdeli tako samoumevni, da se v njihove karakterje sploh ni poglobljaj. V Ljubljani pa je šele začutil, da jih močno pogreša.

11.: Najbolj me je nagovorila črtica z naslovom Skodelica kave, saj se v njej dobro vidi materina požrtvovalnost in njeno trpljenje. Ko Ivanu prinese skodelico kave, misli da ga bo razveselila in ve da dela dobro delo, čeprav težko prigarano. Zdi se mi da Ivan reagira preveč jezno, saj je mati že veliko pretrpela, poleg tega pa je zelo dobra po srcu.